

PLA D'ACCIÓ TUTORIAL I ESTADA D'OBSERVACIÓ A L'ESCOLA Primer curs

---

Documentació¹ relacionada amb el PAT/OE de 1r. curs:

- *Pla d'acció tutorial i estada d'observació a l'escola. Primer curs. (ús alumnat i professorat)*
- *Dossier d'observació 1r. curs (ús alumnat)*
- *Annex de tutors PAT de 1r. curs (ús tutors)*
- *Certificat assistència 1r.*

El **Pla d'Acció Tutorial** (PAT) té la finalitat d'establir un sistema de tutories personalitzades a través del qual el professorat de la Facultat pot fer un seguiment i orientació d'un grup reduït d'estudiants al llarg dels seus estudis.

Per altra banda, l'**Estada d'observació a l'escola de primer curs dels estudis de Mestre** (OE) té l'objectiu general de proporcionar un primer contacte amb la realitat escolar per conèixer-la amb més profunditat, poder reflexionar sobre la professió de mestre i valorar les pròpies aptituds professionals.

Tot i que aquestes dues activitats, PAT i OE, contemplen aspectes específics, també conflueixen en d'altres que tenen a veure amb la reflexió sobre el propi procés de formació, el futur com a mestres, el coneixement de l'àmbit professional i la realitat educativa del nostre país. És per aquest motiu que es considera interessant que tinguin un tracte unificat.

L'estada a l'escola s'insereix en el procés de preparació per a la pràctica. És el primer pas que conclourà amb el pràcticum de tercer, tal com recorda el document *Guia de pràcticum dels estudis de Mestre*: "[...] les setmanes d'observació de primer i segon són un requisit per matricular-se en el pràcticum ja que, a més de proporcionar uns coneixements bàsics, orienten sobre la motivació real i les competències personals en relació amb la tasca de mestre".

Tanmateix, es considera molt important que al llarg dels estudis de Mestre cada estudiant pugui conèixer centres de característiques diferents que donin una visió contrastada de situacions educatives variades, dins de les quals té un interès especial el contacte amb

---

¹ Aquesta documentació va ser aprovada en el Consell d'Estudis de Mestre del 28 de novembre del 2007

alumnes immigrants i amb nens i nenes amb diversos tipus d'handicaps. Per això és convenient fer les estades a l'escola i el pràcticum de 3r. curs a, com a mínim, dos centres diferents.

En el moment d'escollir el centre on es duràn a terme les estades a l'escola i el pràcticum de 3r. caldrà tenir en compte que, l'estudiant no pot tenir cap relació de parentiu directe (1a. generació) amb cap professional del centre.

Fent una prospectiva cap al futur Grau de Mestre, les activitats que es realitzin en el marc del Pla d'Acció Tutorial i del que serà el pràcticum a 1r. i 2n. Curs (de moment està pensant que tinguin una certa similitud amb les actuals setmanes d'observació a l'escola) permetran fer propostes que ajudin l'alumnat a desenvolupar algunes de les competències que s'han fixat com a definidores del perfil de mestre que perseguim:

"1a.- Assumir la dimensió educadora de la funció docent.

[...]

2a.- Tenir una imatge ajustada d'un mateix i afrontar, amb l'ajut necessari, les possibles frustracions.

2b.- Actuar en coherència amb les pròpies conviccions i possibilitats, assumir responsabilitats i prendre decisions.

[...]

5.- Manifestar capacitat d'expressió, de relació i comunicació, així com d'equilibri emocional, en les diverses circumstàncies de l'activitat professional, a través dels diversos llenguatges.

[...]

12.- Saber observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i reflexionar sobre ells, per tal d'articular adequadament les intervencions.¹²

Per tot això, el **Pla d'Acció Tutorial** té com a objectius:

1. Orientar en el desenvolupament acadèmic, personal i professional als estudiants.
2. Oferir un espai de reflexió i aprenentatge compartits .
3. Crear un entorn d'ajuda en el qual l'estudiant podrà anar definint el seu projecte vital i professional en un marc de relacions entre iguals.

I l'**Estada d'Observació a l'Escola** té com a objectius ajudar que l'alumnat aconsegueixi:

---

² Veure document **COMPETÈNCIES DELS ESTUDIS DE MESTRE (FEP-UdG) (document de treball)**

1. Conèixer la realitat escolar:
  - Mantenir un primer contacte amb l'escola per conèixer el funcionament en general del centre.
  - Observar de manera sistemàtica alguns dels elements de funcionament de l'escola.
  - Prendre consciència dels reptes que té l'escola en l'actualitat.

2. Relacionar els fonaments teòrics treballats a la facultat amb la pràctica a l'escola:
  - Observar la manera de fer de la mestra o del mestre i de l'alumnat, i contrastar alguna situació observada amb els plantejaments teòrics i didàctics treballats a la Facultat.

3. Apropar-se al que significa ser mestre:
  - Prendre consciència de les obligacions i responsabilitats professionals.

4. Autoavaluar les pròpies expectatives envers aquesta professió:
  - Reflexionar sobre el futur professional.
  - Autoavaluar les pròpies aptituds envers aquesta professió.

5. Iniciar-se en la pràctica escolar:
  - Fer petites actuacions a l'aula sota la supervisió del tutor del centre.

ACTIVITATS PREVISTES

Setembre-octubre	<ul style="list-style-type: none"> • Tutoria col·lectiva de presentació de PAT i Observació a l'escola
Novembre	<ul style="list-style-type: none"> • Tutoria col·lectiva per preparar l'estada a l'escola del primer quadrimestre • Estada a l'escola (1a. setmana) • Tutoria col·lectiva posterior a l'estada a l'escola i per comentar la preparació dels exàmens de 1r. quadrimestre
Febrer	<ul style="list-style-type: none"> • Tutoria col·lectiva per preparar l'estada a l'escola de segon quadrimestre i comentar resultats del 1r. quadrimestre

Març	<ul style="list-style-type: none"> • Estada a l'escola (2a. setmana) • Tutoria col·lectiva per comentar la segona estada a l'escola
Maig	<ul style="list-style-type: none"> • Darrera tutoria col·lectiva per tancar el curs, fer recomanacions de matrícula d'optatives ...

El PAT inclou les trobades col·lectives esmentades a la taula anterior i aquelles individuals que l'alumne o el tutor consideri que han de ser necessàries.

Per la seva banda, l'estada d'observació a l'escola de primer curs inclou *dues setmanes d'estada a l'escola i sessions de tutories col·lectives* amb el tutor o tutora de la facultat assignats. Durant l'estada, els estudiants seguiran *l'horari del professorat del centre* que els acull.

ESTADA A L'ESCOLA: TASQUES QUE S'HAN DE DESENVOLUPAR

Primera setmana

Al llarg de la primera setmana les activitats en el centre aniran encaminades a observar de manera sistemàtica aspectes generals de funcionament i organització de l'escola i participar, si escau, en petites intervencions guiades pel mestre.

	TASCA QUE S'HA DE DESENVOLUPAR	PRODUCCIÓ PER PART DE L'ESTUDIANT
PRIMERA SETMANA	Presentació de l'escola (fitxa de descripció del centre) Recollir l'horari escolar	Fitxa d'identificació del centre Horari escolar
	Anàlisi del context (descripció del context) usant l'estadística com una manera de representar certes dades.	Descripció del context
	Elaboració d'un croquis de la classe en què es reflecteixi la distribució de l'espai i les relacions socials que s'hi estableixin.	Croquis de l'aula o plànol proporcionat pel centre

Per orientar les tasques d'observació s'han d'utilitzar com a instruments el diari de pràctiques i les guies i pautes d'observació que es proporcionaran.

Al final d'aquest període s'haurà de presentar al tutor el diari de pràctiques elaborat la primera setmana, juntament amb els documents següents, que també hauran de formar part del dossier d'observació de primer:

- Fitxa de descripció del centre
- Descripció del context
- Plànol o croquis de l'aula
- Horari escolar

Segona setmana

La segona setmana ha de permetre centrar l'atenció en les activitats de l'aula i la vida de l'escola. De la mateixa manera que en la primera setmana, s'utilitzarà el diari de pràctiques o altres instruments per recollir les observacions i impressions. També s'iniciarà la pràctica escolar amb petites intervencions guiades pel mestre.

	TASCA QUE S'HA DE DESENVOLUPAR	PRODUCCIÓ PER PART DE L'ESTUDIANT
SEGONA SETMANA	Observació pautaada d'una sessió de treball a l'aula a partir d'un guió d'observació (segons el guió adjunt)	Pauta d'observació
	Observació pautaada de les activitats i relacions entre els nens i nenes al pati o en les estones lliures (segons el guió adjunt)	Pauta d'observació
	Utilització de la fotografia com a recurs per recollir informació i per presentarla: fer tres fotografies que recullin aspectes importants que s'han de remarcar en l'anàlisi de les activitats	Tres fotografies que s'han d'incloure en la llibreta de notes o en el document de reflexió final ³
	Reflexió sobre el paper del mestre: conversa amb el mestre o la mestra sobre la seva trajectòria professional.	Notes preses de la conversa
	Document final de reflexió	

³ El dret a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge implicar que cal demanar el consentiment dels pares o tutors legals (l'escola acostuma a disposar d'aquest consentiment).

En finalitzar aquest període s'haurà de presentar al tutor el material següent:

1. El dossier d'observació de primer, que ha d'incloure:
  - Les notes que s'han pres de la sessió de treball a l'aula.
  - Les notes que s'han pres de l'estona de joc.
  - Les notes que s'han pres en la conversa amb el mestre o la mestra.
  - El diari.

2. Un document de reflexió que tingui en compte una anàlisi global del que s'ha observat i après durant aquestes dues setmanes. També caldria que s'hi reflexionés sobre els canvis observats entre la primera i segona estada a l'escola. Finalment caldria constatar si l'estada al centre corrobora les vostres expectatives de fer de mestre. (Aquest document ha de tenir una extensió de tres a cinc planes.)

AVALUACIÓ

Les setmanes d'observació a l'escola tenen una qualificació d'apte o no apte que el tutor o tutora de la Facultat emetrà tenint en compte:

- L'assistència a les tutories col·lectives.
- La qualitat i la pertinença del treball desenvolupat.
- El certificat d'assistència lliurat per la direcció del centre.

Recordem que aquests crèdits són un requisit per poder-se matricular de pràcticum a tercer.

ANNEX

Annex 1. COM HEM D'ENTENDRE UN DIARI?

Insistim en la necessitat que el diari sigui una eina simple, útil i eficaç per recollir totes aquelles dades rellevants que es produeixin en la nostra estada a l'escola, dades que ens permetran reflexionar sobre aquestes experiències inicials.

Recollint la definició que figura en les indicacions proposades en l'annex dels documents per a tercer, el diari és un instrument, un quadern en blanc, on es recullen experiències, sentiments, reflexions i intervencions personals, de forma sincera, sense restriccions ni limitacions. Les accions que s'hi recullen són pròximes o viscudes de manera directa pel narrador, en aquest cas per l'alumnat en pràctiques.

És un estri de treball d'ús restringit entre l'alumnat practicant i el seu respectiu professor tutor de facultat. Tal com el seu nom indica, en principi la periodicitat és diària: si es recullen les dades en el moment en què es produeixen o abans que no passi gaire temps, s'eviten dificultats de transcripció o de record atribuïbles a la distància temporal.

Per a què ens pot servir el diari en les dues setmanes d'estada d'observació a l'escola?

El diari, pel fet de ser escrit, suposa ja aturar-se a analitzar aquelles situacions que ens interessin, que ens preocupen, que ens criden l'atenció o que no sabem com resoldre, o bé que ens plantegen reptes que volem afrontar de manera sistematitzada i continuada. En aquest sentit, esdevé una eina de *reflexió* que, posteriorment, compartirem amb el tutor de facultat. Això ens ha de permetre millorar professionalment mentre aprenem a partir de les situacions quotidianes.

El diari d'observació de primer, per la durada i els condicionaments, ha d'esdevenir un instrument que ens ajudi a deixar paleses les nostres inquietuds, els nostres dubtes, les situacions viscudes, etc. Contrastar aquests punts de vista, dubtes, actituds o concepcions personals amb el professorat tutor de facultat completarà el que ha estat la nostra observació i intervenció educativa a l'aula, i ens ajudarà a comprendre-la millor.

Aquest diari és, doncs, un mitjà imprescindible per donar sentit formatiu a l'estada a l'escola i enriquir el nostre propi procés d'observació, sense oblidar la importància d'aquestes reflexions en la sessió de tutoria posterior a l'estada.

Com es treballa el diari?

Cada estudiant és el responsable d'escollir els continguts que recull al diari, amb orientacions o criteris compartits amb el tutor. El dia a dia és molt ric i permet múltiples observacions, reflexions o intervencions; no cal cercar exclusivament l'excepcionalitat (el conflicte, la situació crítica...).

No hi ha una fórmula única per escriure el diari. Generalment, es fa en primera persona; alguns agafen un to de pensament en veu alta, altres un to de diàleg amb si mateixos, uns altres contrasten desitjos i realitats, i també n'hi ha de divertits, espontanis, acadèmics... No cal preocupar-se: s'ha de pensar i ser un mateix.

Tipologia de registre

A primer aconsellem registres descriptius de situacions i fets a l'entorn de l'aula. El *registre descriptiu* té com a objectiu oferir un panorama general, contextualitzador del que succeeix en el grup classe, intentant categoritzar les diferents observacions recollides. Podem tenir en compte les observacions que fan referència:

...al professorat. Tipus de comportaments instructius, activitats i seqüències més freqüents a l'aula, conductes normatives, sancionadores, reguladores, de caràcter afectiu, etc.

...a l'alumnat. Comportaments individuals, implicació, nivell de participació en les activitats, comportaments de relació amb el professorat i els altres alumnes, dificultats, etc.

...a les diferents intervencions educatives. Tipus d'activitats desenvolupades, metodologia emprada, durada, materials, etc.

...a la dinàmica de l'aula. Tasques més freqüents que es plantegen. Esdeveniments generals relacionats amb les tasques. Característiques físiques de l'aula. Organització de l'espai i el temps, materials utilitzats, etc.